

СИСТЕМА ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ГЕОГРАФІЧНИХ ЗАЗНАЧЕНЬ: ДОСВІД УКРАЇНИ ТА ПІДХОДИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Сергій Савич,

*завідувач кафедри права Луцького інституту
розвитку людини Університету «Україна»,
кандидат юридичних наук*

У статті розглядаються питання системи правової охорони географічних зазначень в Україні з позиції її відповідності підходам ЄС. Аналізується досвід правової охорони географічних зазначень у Республіці Польща до та після її вступу до ЄС, пропонуються відповідні зміни до вітчизняної системи правової охорони цього об'єкта інтелектуальної власності.

Ключові слова: географічне зазначення, загальносоюзна охорона, географічні зазначення сільськогосподарських продуктів і продовольчих товарів

Географічне зазначення належить до комерційних позначень, що покликані індивідуалізувати товари та послуги відповідних суб'єктів господарювання на ринку. На відміну від торговельної марки, воно несе в собі інформацію не про виробника, а про місце, з якого походить товар.

Одразу необхідно наголосити, що термін «географічне зазначення» у статті використовується в широкому значенні. Ми не будемо торкатися термінологічної проблеми в цій сфері, зокрема невідповідності між Цивільним кодексом України, що послуговується терміном «географічне зазначення» та Законом України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», який оперує терміном «зазначення походження товару» (згадана проблема достатньо висвітлена у вітчизняній науковій юридичній періодиці — *прим. авт.*). Відповідно до позиції ВОІВ термін «географічне зазначення» можна вживати в широкому зна-

ченні, що охоплює прості та кваліфіковані зазначення. Його також можна використовувати як узагальнююче поняття для двох видів кваліфікованих зазначень [1, 59], якими в Україні відповідно до згаданого вище Закону, є назва місця походження та географічне зазначення походження.

Географічне зазначення товару є не просто вказівкою на місце його виготовлення, а і своєрідним показником та гарантією відповідного рівня його якості. Водночас, можна також погодитись і з думкою М. Еколс, що, крім забезпечення приватних інтересів виробників, географічні зазначення та їх належна охорона необхідні ще й для збереження місцевих традицій і культурного різноманіття [2, 13]. Беручи до уваги ці обставини, значний поштовх для розвитку охорони географічних зазначень на міжнародному рівні зробив ЄС. До сьогодні питання належного рівня охорони географічних зазначень лишається важливою

умовою гармонізації з правом ЄС, роботу щодо якої активно провадить Україна.

Німецький дослідник-юрист А. Хім-мельрайх виділяє такі основні напрями гармонізації законодавства у сфері інтелектуальної власності: 1) принцип надання національного режиму, 2) уніфікація змістової частини законодавства держави шляхом встановлення мінімального обсягу охоронюваних прав, 3) спільна робота держав в процесі подачі заявок та реєстрації об'єктів інтелектуальних прав, а також 4) створення «супернаціональних» систем за рахунок укладення регіональних угод [3, 67].

Основним напрямом роботи у сфері охорони географічних зазначень є створення саме супернаціональної системи охорони, котра ґрунтується на відповідних умовах Договору про заснування ЄС (зокрема щодо ведення спільної сільськогосподарської політики — ст. 37) та знаходить свій розвиток у положеннях актів вторинного права ЄС. Так, Регламент № 510/2006 передбачає наднаціональний (союзний) рівень охорони географічних зазначень сільськогосподарських продуктів і продовольчих товарів, Регламент № 479/2008 — географічних зазначень вин, Регламент № 1576/89 — географічних зазначень спиртних напоїв. Потрібно зауважити, що охорона таких зазначень на рівні ЄС є досить ефективною, позаяк позбавлена будь-яких національних бар'єрів. Для виробників традиційних регіональних продуктів вихід на зовнішні ринки є не просто бажаним, а необхідним.

Зауважимо, що право ЄС не передбачає необхідності уніфікації національних систем охорони географічних зазначень за змістовою частиною, що відрізняє цю сферу від, наприклад, охорони торговельних марок. Уніфікація законодавства тут може проявлятися лише в тому, що країни-кандидати на вступ або треті країни передбачають у своїх національних за-

конодавствах реєстраційну модель охорони кваліфікованих географічних зазначень, що зумовлюється переважно метою підготувати своїх виробників до реєстрації їхніх географічних зазначень на рівні ЄС у разі вступу країни до Співдружності. Саме такі завдання ставив, наприклад, польський законодавець, реформуючи своє національне законодавство про промислову власність у 2000 р. Польський дослідник М. Кемпінський свого часу зазначав, що введення реєстраційної системи охорони географічних зазначень нормами права інтелектуальної власності замість права захисту від недобросовісної конкуренції (яким охоронялися зокрема й кваліфіковані географічні зазначення), мало підготувати польських виробників до реєстрації їхніх географічних зазначень на рівні ЄС [4, 2]. Варто вказати, що в цьому сенсі українське законодавство відповідає підходам ЄС.

Проте все ж чинний національний правовий режим охорони географічних зазначень в Україні не можна визнати ефективним, як з погляду задоволення внутрішніх потреб, так і з перспективи членства у ЄС. Сьогодні в Україні не зареєстровано географічних зазначень, які могли б у подальшому набути загальносоюзної охорони. За даними Державної служби інтелектуальної власності, із зареєстрованих в Україні кваліфікованих зазначень походження товарів більшість становлять зазначення мінеральних вод. Необхідно вказати, що географічні зазначення природних мінеральних і джерельних вод, як продовольчих товарів справді до 2003 р. підлягали обов'язковій загальносоюзній реєстрації на підставі Додатку 1 Регламенту ЄС № 2081/92 (передував Регламенту 510/2006). Проте у зв'язку з низкою проблем (насамперед ідентичних назв для різних видів вод, фантазійних назв), було вирішено, що стосовно цих товарів та їхніх зазначень достатньо обмежитись лише гар-

монізацією законодавств держав-членів за Директивою 80/777 ЄЕС у справі видобування та продажу природних мінеральних та джерельних вод, без необхідності реєстрації цих зазначень. Відтоді у країнах ЄС позначення вказаних товарів охороняються як прості географічні зазначення.

Незважаючи на те, що Україна є державою, де сільське господарство тісно пов'язується з національною культурою, відповідними традиціями кулінарії, у державі не існує жодного зареєстрованого географічного зазначення сільськогосподарського продукту та продовольчого товару відповідно до Регламенту Ради ЄС № 510/2006, незважаючи на те, що такі існують та використовуються. Прикладів таких у літературі наводиться чимало [5, 55]. До згаданих можна додати також і «зінківські ковбаси» та «зінківський житній хліб». Через відсутність правової охорони ці найменування можуть перетворитися на видові назви товарів (подібний досвід загрози перетворення сиру «фета» на видове позначення пройшла Греція).

Безперечно, актуальним у цій сфері для України може бути вивчення досвіду такої країни-члена ЄС, сусіда і торговельного партнера, як Республіка Польща. Це може підтверджуватися, зокрема й тим, що за період з 2000 по 2004 рр. (тобто до вступу в ЄС, коли ще діяла національна система охорони), Патентним відомством Республіки Польща було зареєстровано шість географічних зазначень сільськогосподарських продуктів і продовольчих товарів: сири «Редиколка» (redykołka), «Бринза» (brundza), «Осципек» (oscyrek) «Буц» (bunc) та молочний напій «Жинтиця» (żentysa) [6]. Чотири з них у подальшому було зареєстровано в Європейській Комісії. Двом у охороні відмовлено. Перше польське географічне зазначення отримало загальносоюзну охорону у 2007 р., через три роки після вступу країни до ЄС (brundza

podhalańska). Усього за період з 2007 до 2012 рр. Європейською Комісією зареєстровано 9 найменувань місця походження та 17 географічних зазначень з Республіки Польща: це зазначення молочних продуктів, вишень, яблук, хліба, м'ясних виробів тощо.

Загалом після приєднання до ЄС система охорони географічних зазначень на території Республіки Польща здійснюється на трьох рівнях, що паралельно співіснують:

- 1) *національний рівень охорони* (географічні зазначення товарів промислового виробництва) — забезпечується нормами національного законодавства про право промислової власності (надалі буде використовуватися скорочена польська назва цього закону — р.в.р.);
- 2) *союзний (європейський) рівень охорони* (географічні зазначення сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів, вин) — забезпечується нормами Регламентів ЄС. До вирішення питання про загальносоюзну реєстрацію зазначень сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів діє система тимчасової національної охорони. Режим тимчасової охорони та національну частину процедури союзної реєстрації передбачено у відповідному законі про охорону зазначень сільськогосподарських продуктів, продовольчих товарів і про традиційні продукти Республіки Польща;
- 3) *змішаний рівень охорони* (географічні зазначення спиртних напоїв) — забезпечується нормами закону Республіки Польща про охорону зазначень спиртних напоїв, а також нормами відповідного Регламенту ЄС. Заявнику географічного зазначення спиртного напою надається альтернатива: обирати національну охорону на підставі вказаного закону або зареєструвати зазначення у Євро-

пейській Комісії, отримавши загальносоюзну [7].

Як бачимо, національний рівень охорони у цій країні не охоплює цілої низки географічних зазначень, передусім сільськогосподарських продуктів та продовольчих товарів, натомість їх реєстрація і охорона здійснюються безпосередньо на підставі норм Регламенту Ради ЄС № 510/2006. Зі сфери охорони польського закону про право промислової власності вилучено географічні зазначення м'ясних виробів, овочів, сирів, хліба, ще низку популярних товарів. У 2006 р. з його предмета охорони також були виключені географічні зазначення спиртних напоїв, унаслідок чого національний рівень охорони може поширюватися лише на географічні зазначення товарів промислового виробництва.

Варто зауважити, що правом ЄС не передбачено можливостей загальноєвропейської охорони промислових географічних зазначень, хоча в розвинутих країнах вони доволі поширені, подекуди охороняються навіть окремими законодавчими актами (наприклад, Швейцарія ухвалила закон про охорону зазначень годинників «Swiss made»). У Німеччині зареєстровано географічні зазначення столових приборів, ножів, бритв, які виготовляються в місті Золінген (Solingen) [8, 77]. Це створює підстави порушувати в польських наукових публікаціях питання навіть щодо необхідності вилучення з р.в.р. усіх норм, які забезпечують охорону географічних зазначень через їхню недієвість [9, 15].

Узагальнюючи, можна констатувати, що національна система охорони географічних зазначень Республіки Польща переважно виконала ті завдання, які перед нею ставилися.

Серед причин недостатньої ефективності вітчизняної правової охорони географічних зазначень можна назвати відсутність ініціативи з боку виробників у зв'язку з часто утрудненою та тривалою процедурою реєстрації гео-

графічних зазначень, надмірним домінуванням публічно-правового сегменту в охороні цього виду комерційних позначень, відсутністю у суб'єктів права інтелектуальної власності необхідного обсягу прав за контролем з використання географічних зазначень іншими виробниками.

Необхідно зауважити, що процедура реєстрації географічного зазначення в Україні та Польщі має концептуальні відмінності. У вітчизняному законодавстві вона є значно складнішою та тривалішою. Так, Законом України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» передбачено необхідність подання заявником висновку спеціально уповноваженого органа, в якому має вказуватись про залежність особливих властивостей товару від природних умов і людського фактора. У відомому фахівцям права інтелектуальної власності Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про спеціально уповноважені органи для визначення та контролю особливих властивостей та інших характеристик товарів» від 23.04.2001 р. № 149-р такі органи передбачено:

- 1) Міністерство аграрної політики України — щодо товарів сільськогосподарського виробництва;
- 2) Міністерство культури України — щодо виробів художніх народних промислів;
- 3) Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру — щодо визначення меж географічних місць, з якими пов'язані особливі властивості, певні якості та інші характеристики товарів;
- 4) Міністерство охорони здоров'я України — щодо продуктів харчування, продовольчої сировини та мінеральних природних вод. Окрім того, заявник також відповідно до ч. 5 ст. 10 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» повинен подати також висновок спеціально уповноваженого орга-

ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

ну щодо меж географічного місця, з яким пов'язані особливі властивості, певні якості чи інші характеристики товару. А якщо заявником є виробник, то й висновок про те, що він дійсно виготовляє вказані товари.

Це створює певні труднощі при реєстрації географічних зазначень українськими товаровиробниками, адже до сьогодні не усі вказані у Розпорядженні органи державної влади розробили спеціальні положення та інструкції про порядок встановлення та контролю таких особливих властивостей, інших характеристик товарів. Зауважимо, що й у Російській Федерації існує аналогічна система реєстрації географічних зазначень, у зв'язку з чим у наукових публікаціях висловлюються певні побоювання щодо правового статусу зазначених органів. Зокрема, незрозуміло, чи є вони експертними установами чи суб'єктами владних повноважень, не визначено строк, упродовж якого ці органи можуть надати висновок. Не зрозуміло також, як встановлювати залежність особливих властивостей та інших характеристик товарів від географічного місця, якщо вони створюються більшою мірою внаслідок дії людського, а не природного фактора, зокрема через застосування певних традицій виготовлення, навичок, мистецької майстерності тощо [10]. На практиці за таких умов простіше зареєструвати зазначення товарів, властивості яких пов'язані саме з природним, а не людським фактором (що, зокрема, відбувається в Україні). Не передбачено також чітких механізмів контролю за використанням зареєстрованих географічних зазначень.

Водночас згідно з польським національним законодавством, заявник географічного зазначення при реєстрації повинен подати опис ознак і властивостей товару та їхній зв'язок з місцем походження, спосіб виготовлення, властивості, яких повинні дотримуватись

особи, що бажають послуговуватися географічним зазначенням, а також, за необхідності, методи контролю за їхньою діяльністю (арт. 176). Та при цьому Патентному відомству Польщі не потрібно доводити, що властивості товару, зазначення якого реєструється, пов'язуються з місцем його географічного походження. Це може з'ясуватися уже у спірному провадженні, коли проти реєстрації будуть заявлені заперечення з боку інших осіб, зазвичай конкурентів [11, 455–456]. У такому разі необхідність призначити відповідну експертизу виникає найчастіше за наявності конфлікту інтересів між виробниками (наприклад між власником раніше зареєстрованої торговельної марки, у назві якої міститься вказівка на місцевість та особою, котра подає на реєстрацію географічне зазначення, що вказує на ту саму місцевість). Така процедура, безумовно, значно спрощує та пришвидшує реєстрацію географічного зазначення.

Потребує уваги також статус суб'єктів права на географічне зазначення в порівнюваних країнах. Згідно зі ст. 502 ЦК України суб'єктами права інтелектуальної власності на географічне зазначення є виробники, асоціації споживачів та інші суб'єкти, визначені законом. Спеціальний Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» виділяє у складі цих суб'єктів дві групи: суб'єкти реєстрації зазначення походження та суб'єкти його використання. Проводячи розмежування між їхніми статусами, логічно допустити, що завдання суб'єктів реєстрації кваліфікованого зазначення полягає лише в ініціативі заявлення географічного зазначення для реєстрації. Будь-яких прав після реєстрації географічного зазначення у вказаних суб'єктах немає, адже Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» (ст. 15, ч. 4 ст. 17) говорить про суб'єктивні права на кваліфікова-

не зазначення лише власників свідоцтва (а ними є суб'єкти права використання). Л. Глухівський цілком доречно зауважує, що наявність у переліку суб'єктів реєстрації, зокрема, асоціацій споживачів може пояснюватися бажанням законодавця надати їм можливість сповіщувати державу про особливі властивості певних товарів, зазначення яких могли б набути правової охорони. І цей механізм сповіщення мав би бути найбільш правдивим [12, 28]. На наш погляд, будь-якого суб'єкта реєстрації зазначення походження товару можна розглядати лише як ініціатора реєстрації географічного зазначення й не більше.

Варто зауважити, що польському праву притаманний поділ суб'єктів реєстрації права на географічне зазначення на публічних і приватних. Так, до перших належать організації виробників, які здійснюють свою господарську діяльність на відповідній території та є при реєстрації єдиним колективним суб'єктом. Другу групу утворюють місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідної території. Треба зауважити, що організації виробників — це єдиний суб'єкт приватного права, якому надано можливість згідно з польським законодавством вимагати реєстрації відповідного позначення як географічного зазначення. За індивідуальним виробниками, на відміну від України, такого права не передбачено.

Суб'єкти права з реєстрації в Республіці Польща наділені низкою немайнових прав організаційного характеру, що не дозволяють, на відміну від українського законодавства, перетворити їх на бездіяльних суб'єктів, що вже після виконання своєї ініціативної функції, втрачають будь-яке значення в охороні географічних зазначень.

1. Право надавати підтвердження відповідності продукції виробника вимогам користування географічним зазначенням.

Відповідно до арт. 187 р.в.р., особа, яка виконує умови використання географічного зазначення, може звернутися до Патентного відомства Польщі з заявою про внесення її до реєстру, попередньо отримавши від суб'єкта з права реєстрації письмове підтвердження, що її товари виконують усі передбачені умови користування географічним зазначенням (спосіб, технологія виготовлення, властивості товарів). Патентне відомство не проводить експертизи заявки, залишаючи питання дотримання вимог користування географічним зазначенням у сфері приватно-правових відносин. У випадку безпідставної відмови праволодільця надати таке підтвердження, спір може вирішитись у судовому порядку та реєстрація у такому разі буде проведена Патентним відомством Польщі уже на підставі відповідного судового рішення. Водночас згідно із Законом України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» (ст. 10), набуття права на використання кваліфікованого географічного зазначення супроводжує обов'язок подання висновку компетентного органу про залежність властивостей товару від місця походження (як і при реєстрації зазначення), незалежно від волевиявлення суб'єкта реєстрації права на кваліфіковане географічне зазначення, що свідчить про домінування публічно-правового сегменту в цих відносинах у нашій державі.

2. Право вимагати припинення права користування географічним зазначенням у разі відхилення виробника (суб'єкта права використання) від умов опису властивостей продукції, способів її приготування.

Відповідно до польського законодавства, суб'єкт права реєстрації може вимагати в Патентного відомства Польщі вилучення з реєстру виробника — суб'єкта права використання, якщо його товари не відповідають або перестали відповідати умовам виготов-

лення продукції (відхилення від методики виготовлення, використання інших складників та ін.). Ця можливість суб'єкта права реєстрації географічного зазначення є істотною, тому що власне його правовий статус, як вказують у польській літературі, проявляється в тому, що він стоїть ніби «на сторожі» правильного використання географічного зазначення [13, 123]. В українському законодавстві аналогічні норми відсутні. Передбачаються можливості припинення права на свідоцтво у судовому порядку за зверненням Державної служби інтелектуальної власності, водночас з боку суб'єктів права на кваліфіковане зазначення походження будь-які механізми контролю за його використанням відсутні.

3. *Право змінювати опис продукції та умови її виготовлення.*

Комерційні ризики, що можуть виникати в процесі використання географічного зазначення, наприклад, зміна складників, що може відбутись унаслідок припинення поставок сировини, тих або тих складників, вимагають передбачити для виробників можливості змінити складники, їх походження, а подекуди й методику виготовлення. Відповідно до польського законодавства суб'єкт права реєстрації географічного зазначення має право змінити межі виробництва, опис властивостей товару, попередньо отримавши на це згоду всіх осіб, які мають право використання географічного зазначення та внесені до реєстру. Практично за чинної в Україні системи охорони це зробити дуже складно. Це немайнове право, наш погляд, також має бути передбачене у вітчизняному законодавстві.

Аналіз національного режиму охорони географічних зазначень в Україні свідчить про домінування в ньому публічно-правового сегменту, що, на наш погляд, є невиправданим. Аналогічний підхід можемо спостерігати також у Російській Федерації. Посилення участі держави через, зокре-

ма, уведення там системи встановлення та контролю особливих властивостей товарів органами виконавчої влади пояснюється деякими науковцями тим, що набуття географічними зазначеннями економічної значущості часто породжує конфлікт між виробниками, зокрема у випадку реєстрації однакових географічних зазначень різними виробниками, з різним описом властивостей позначуваних ними товарів [10]. Російський дослідник О. Корчагін узагалі пропонує надати можливість віднесення зазначень до охоронюваних географічних зазначень Указом Президента або рішенням відповідних органів виконавчої влади через спеціальний нормативний акт, виключаючи участь виробників у цьому процесі [14].

Ми вважаємо, що контроль, який проводиться з ініціативи державних органів, а не безпосередньо зацікавлених у цьому суб'єктів — виробників — не може бути ефективним. Проблема ж наявності різних описів властивостей продукції, на наш погляд, не повинна розглядатись як перешкода в лібералізації режиму охорони географічних зазначень. У польському праві, наприклад, передбачений механізм вирішення цього конфлікту через запровадження інституту попереднього використання географічного зазначення. Відповідно до арт. 186 р.в.р. особа-виробник, яка раніше добросовісно провадила свою діяльність на визначеному географічному місці, а її товари не відповідають умовам опису уже зареєстрованого іншими особами географічного зазначення, зберігає право використання географічного зазначення протягом року після такої реєстрації. Подібний інститут відсутній у національному законодавстві і міг би бути запроваджений.

Зважаючи на викладене, вважаємо найбільш оптимальним режимом охорони географічних зазначень на національному рівні в Україні той, що передбачено в польському законодавстві.

Це надасть низку позитивних моментів для охорони географічних зазначень в Україні, позаяк значно спростить процедуру одержання правової охорони географічним зазначенням для виробників, які бажають виготовляти товар на відповідній території, та зробить ефективнішим контроль за

дотриманням особливих властивостей, репутації, інших характеристик продукції, що маркується відповідним географічним зазначенням. ♦

Список використаних джерел

1. *Całka E. Geograficzne oznaczenia pochodzenia. Studium z prawa wspólnotowego i prawa polskiego / Edyta Całka. — Warszawa : Wolters Kluwer Polska. — 2008. — 363 s.*
2. *Echols M. Geographical Indications For Food Products: International Legal and Regulatory Perspectives / Marsha Echols. — Austin : Wolters Kluwer Law & Business, 2007. — 315 p.*
3. *Химмельрайх А. К истории влияния международных процессов гармонизации права интеллектуальной собственности на правовое регулирование в России / Антье Химмельрайх // Интеллектуальная собственность в России и ЕС: правовые проблемы : сб. ст. / под ред. М. М. Богуславського, А. Г. Светланова. — М. : Волтерс Клувер, 2008. — 296 с.*
4. *Kepiński M. Oznaczenia geograficzne w prawie własności przemysłowej / Marian Kepiński // Przegląd prawa handlowego. — Grudzień, 2002. — S. 1–12.*
5. *Андрощук Г. Угода про асоціацію з ЄС: наслідки для інституту географічних зазначень в Україні / Геннадій Андрощук, Артем Афан / Теорія і практика інтелект. власності. — 2014. — № 6. — С. 48–59.*
6. *Urząd Patentowy RP [Electronics zasób]. — Tryb dostępu : <http://bazy.uprp.pl/patentwebaccess/SearchResults.aspx>.*
7. *Савич С. Охорона географічних зазначень за законодавством Польщі та України (порівняльно-правова характеристика з точки зору відповідності вимогам Європейського Союзу) / С. Савич // Право України. — 2012. — № 6. — С. 314–321.*
8. *O'Connor B. The law of geographical indications / Bernard O'Connor. — London : Cameron May, 2004. — 500 p.*
9. *Skubisz R. Ochrona geograficznych oznaczeń pochodzenia w prawie wspólnotowym i polskim / Ryszard Skubisz // Europejski Przegląd Sądowy. — luty 2006. — S. 4–17.*
10. *Гаврилов Э. П. Практика охраны наименований мест происхождения товаров: что изменилось? (начало) / Э. П. Гаврилов, Е. А. Данилина // Патенты и лицензии. — 2006. — № 1. — С. 3–13.*
11. *Nowińska E. Prawo własności przemysłowej / Nowińska E., Promińska U., du Vall M. — Warszawa : Lexis Nexis, 2011. — 597 s.*
12. *Глухівський Л. Про доцільність надання права ініціювати правову охорону географічних зазначень територіальним громадам / Лев Глухівський // Інтеллектуальна власність. — 2008. — № 3. — С. 27–29.*
13. *Barańczyk I. Ochrona prawna oznaczeń geograficznych / Izabela Barańczyk. — Warszawa : Difin. — 272 s.*
14. *Корчагин А. Д. Права Российской Федерации на средства индивидуализации / А. Д. Корчагин // Патенты и лицензии. — 2005. — № 2. — С. 2–10.*

Надійшла до редакції 09.09.2015 р.

Савич С. Система правової охорони географічних указань: опыт України и подходы Европейского Союза. В статье рассматриваются вопросы правовой охраны географических обозначений в Украине с позиции ее соответствия подходам ЕС. Анализируется опыт правовой охраны географических обозначений в Республике Польша до и после ее вступления в ЕС, предлагаются соответствующие изменения в отечественную систему правовой охраны этого объекта интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: географическое указание, общесоюзная охрана, географические указания сельскохозяйственных продуктов и продовольственных товаров.

Savych S. The system of law protection of geographical indications: the experience of Ukraine and approaches of the European Union. A geographical indication relates to commercial signs that called to identify goods and services on the market. Unlike a trademark, it bears no information about the producer, but about the place where goods had been produced.

The main focus in the field of protection of geographical indications in EU is to create supernational regime, based on the relevant terms of the EC Treaty (particularly in terms of maintaining the common agricultural policy — Art. 37) and is developed in the provisions of the acts of secondary EU law. Thus, the Regulation № 510/2006 provides for supra-national level of protection of geographical indications of agricultural products and foodstuffs, Regulation № 479/2008 — Geographical indications of wines, Regulation № 1576/89 — geographical indications of spirits.

Existing national legal regime for the protection of geographical indications in Ukraine can not be considered effective. Today in Ukraine there is no a single indication that could be get protection in EU in future.

Analysis of national geographical indications protection regime in Ukraine shows the segment of public law dominance, which, in our opinion, is unjustified. Among the reasons for lack of effectiveness of the legal protection of geographical indications in Ukraine we can indicate lack of initiative on the part of producers, excessive dominance of public law segment in the protection of this type of commercial designations, lack of effective control over the using of geographical indications by producers.

We consider that the most optimal regime of protection of geographical indications at the national level in Ukraine can be the one which takes place in the Polish legislation. This will give a number of positive aspects in the protection of geographical indications in Ukraine since greatly simplify the procedure for obtaining legal protection of a geographical indication for producers who want to produce goods in the relevant territory and make effective control over the observance of special characteristics, qualities, reputation or other characteristics of products marked by geographical indication.

Keywords: EU law, geographical indications, geographical indications of agricultural products and foodstuffs, registration, control